Part I M.A. (other than mathematics, statistics & Geography) part I & II

StudentBounty.com

ws April 08 170

politics Group (ii) Sub Group (A) theory and Sub Group Indian studies paper-II - Modern Indian political thought

28/4/08

Con. 1896 & (a to d)–08. **MS–7597 to 76..**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss Swami Vivekanand's views on Nationalism.

2. Expain Dr. B. R. Ambedkar's views on Parliamentary Democracy.

3. Describe Justic M. G. Ranade's views on social reform.

4. Discuss the salient features of Extremist Nationalism in India.

5. Explain Mahatma Gandhi's concept of Satyagraha.

6. Discuss Acharya Vinoba Bhave's concept of Lokniti.

7. Examine V. D. Savarkar's concept of Hindutva.

8. Write short notes on any **two** :–
   (a) Mahatma Phule's Sarvajanik Satyadharms
   (b) Sri Aurobindo's views on Indian Nationalism
   (c) The Renaissance in India.
   (d) Cultural Nationalism.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. स्वामी विवेकानंदांच्या राष्ट्रवाद विषयक विचारांची चर्चा करा.

२. डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचे संसदीय लोकशाही विषयक विचार स्पष्ट करा.

३. न्या. म. गो. रानडे यांचे सामाजिक सुधारणाविषयक विचार विशद करा.

४. भारतातील जहाल राष्ट्रवादाच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

५. महात्मा गांधीची सत्याग्रहविषयक संकल्पना स्पष्ट करा.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

७. वि. दा. सावरकर यांच्या हिंदुत्व या संकल्पनेचे परीक्षण करा.

८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(अ) म. फुले यांचा सार्वजनिक सत्यधर्म
(ब) श्री. अरविंद यांचे भारतीय राष्ट्रवादविषयक विचार
(क) भारतातील प्रबोधन
(ड) सांस्कृतिक राष्ट्रवाद.

Con. 1896 (a)–08. **MS–7598**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. "Development Administration is nothing but Public Administration in Developing Countries". Elucidate.

2. "Maintaining a balance between neutrality and commitment is a difficult task faced by every bureaucracy". Discuss.

3. "Formulation, implementation and evaluation are equally important phases of any successful economic planning". Comment.

4. Assess the impact of globalisation, privatisation and liberalisation on government regulation of business and industry.

5. "Education and Development are mutually reinforcing". Comment

6. Suggest ways to further strengthen the Panchayati Raj system in India.

7. Explain the structures and functions of Municipal Government in India as enunciated in the 74th constitutional amendment.

8. Write short notes on any **two** :–
   (a) Government as promoter of business
   (b) Common minimum programme of UPA
   (c) Policies in land reforms
   (d) Health policy.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. विकसनशील राष्ट्रांमध्ये विकास प्रशासन हे लोक प्रशासनापेक्षा वेगळे नाही. विशद करा.

२. "बांधीलकी आणि तटस्थता यांच्यात समतोल ठेवणे हे आजच्या नोकरशाहीसमोरचे अवघड काम आहे". चर्चा करा.

३. कोणत्याही यशस्वी आर्थिक नियोजनामध्ये सूत्ररुपाने मांडणी, अंमलबजावणी व त्याचे मूल्यमापन या सारख्याच महत्त्वाच्या अवस्था आहेत. भाष्य करा.

४. जागतिकीकरण, खाजगीकरण आणि उदारीकरण यांमुळे उद्योग धंद्यावर सरकारी नियंत्रणावर होणाऱ्या परिणामांचे मूल्यमापन करा.

५. "शिक्षण आणि विकास हे परस्परपूरक आहेत". भाष्य करा.

६. भारतामध्ये पंचायत राज पध्दतीमध्ये अधिक बळकटी येण्यासाठी विविध उपाय सूचवा.

७. ७४ व्या घटना दुरूस्तीनुसार भारतातील नगरपालिके शासनांतील संरचना व कार्ये स्पष्ट करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) उद्योगधंद्याचे प्रवर्तक म्हणून शासनाची भूमिका
(ब) कॉमन मिनिमय प्रोग्राम ऑफ यु.पी.ए.
(क) जमीन सुधारणांचे धोरण
(ड) आरोग्याबाबतचे धोरण.

Con. 1896 (b)–08. **MS–7599**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write an essay on resurgence of Asia since the Cold War period.

2. Do you think the Korean War has influenced the world politics ? Give reasons.

3. Critically analyse the nature of counter-insurgencies in South Asia.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

4. Discuss the significance of Nuclear Non-Proliferation Treaty in Asia in the conte[xt of] Iran and North Korea.

5. Describe oil as an instrument of foreign policy in West Asian politics.

6. Describe the aims and objectives of ASEAN and critically examine its successes and failures.

7. Discuss the factors responsible for Japan as rising economic power.

8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Colombo Plan
   (b) SAARC
   (c) South Korea as economic power
   (d) Ethnic crisis in South Asia.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. शीत युद्धाच्या काळातील आशियामध्ये घडलेल्या पुनरुत्थानावर निबंध लिहा.

२. कोरियन युद्धामुळे जागतिक राजकारणावर प्रभाव पडला, असे तुम्हास वाटते काय ? कारणे द्या.

३. दक्षिण-आशियातील प्रति-विप्लवाच्या स्वरूपाचे टीकात्मक विश्लेषण करा.

४. इराण आणि उत्तर कोरियाच्या संदर्भात आशियातील अण्वस्त्र प्रसार बंदी कराराच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

५. पश्चिम आशियाच्या राजकारणात तेल हे परराष्ट्रीय धोरणाचे एक साधन आहे याचे वर्णन करा.

६. आशियन संघटनेची ध्येये आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा आणि त्यांच्या यशापयशाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

७. आर्थिक सत्ता म्हणून जपानच्या उदयास कारणीभूत असणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) कोलंबो योजना (प्लॅन)
   (ब) सार्क
   (क) दक्षिण कोरिया एक आर्थिक सत्ता
   (ड) दक्षिण आशियातील वांशिक संघर्ष

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

 StudentBounty.com 00

(3 Hours) [Total Ma

N.B. : (1) Attempt any **four** questions in **all**.
(2) At least **two** questions should be attempted from **section I** and **two** questio
from **section II**.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Define International Law. Is International law a law or vanishing point of jurisprudence ?

2. What are the primary sources of International Law ? Enumerate your answer with reference to Article 38 of the statute of the International Court of Justice.

3. Compare and contrast the views of Naturalists and Postivists on the subjects of International Law.

4. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Dual Nationality
   (b) International Human Rights Law
   (c) Genocide
   (d) Status of Refugees in International Law.

Section II

5. Discuss the main principles and purposes of the UN Charter. Do you agree with the view that the existing structure of the UN is inadequate to meet the new challenges of the 21st Century ?

6. Compare and contract the role of the League of Nations and the United Nations in the resolution of disputes and in the peace enforcement. Is UN Charter an improvement over the League Covenant ?

7. Discuss the impact of globalisation on Human Rights. Do you think that the present UN's mechanism for the protection of Human Rights is effective ?

8. Enumerate the main proposals of the Reform Agenda for making the UN more effective in managing global chaos.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) एकूण **चार** प्रश्न सोडवा
(२) **विभाग एक** मधून किमान **दोन** प्रश्न सोडवा आणि **विभाग दोन** मधून किमान **दोन** प्रश्न सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. आंतरराष्ट्रीय कायद्याची व्याख्या करा. आंतरराष्ट्रीय कायदा हा कायदा आहे की विधिताचमीमांसा मधील लुप्त होणारा बिंदू आहे.

२. आंतरराष्ट्रीय कायद्याची प्राथमिक उगमस्थाने कोणकोणती आहेत ? आंतरराष्ट्रीय विधी न्यायालयाच्या कायदा क्रमांक ३८ च्या संदर्भात तुमचे उत्तर विशद करा.

३. आंतरराष्ट्रीय कायद्यांच्या विषयाबाबत निसर्गवादी आणि सकारात्मकवादी दृष्टिकोनातील वैधर्म्य सांगून त्याची तुलना करा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) दुहेरी राष्ट्रीयत्व
(ब) आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क कायदा
(क) जातिसंहार
(ड) आंतरराष्ट्रीय कायद्यामध्ये निर्वासितांचे स्थान.

विभाग २

५. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या सनदीमधील प्रमुख तत्वे आणि हेतू यांची चर्चा करा. सद्यकालीन अस्तित्वात असणाऱ्या संयुक्त राष्ट्रसंघाची संरचना ही २१ व्या शतकात अपुरी आहे. हे तुम्हास मान्य आहे काय ?

६. तंटानिवारण आणि शांतता प्रस्थापित करण्यासाठी लीग ऑफ नेशनन्स आणि संयुक्त राष्ट्रसंघ यांच्यातील वैधर्म्य सांगून तुलना करा. संयुक्त राष्ट्रसंघाची सनद ही लीग ऑफ नेशन्सची लीग कॉव्हेनन्टची सुधारीत आवृती आहे. काय ?

७. मानवी हक्कांवर जागतिकीकरणामुळे पडणाऱ्या प्रभावाची चर्चा करा. सध्याच्या संयुक्त राष्ट्रसंघाची कार्ययंत्रणा मानवी हक्काच्या सरक्षणासाठी परिणामकारक आहे असे तुम्हास वाटते काय ?

८. जागतिक स्तरावरील अंदाधुंदीचे व्यवस्थापन करण्यासाठी संयुक्तराष्ट्रसंघाच्या कार्यामध्ये जास्त परिणामकारकता

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M[illegible]

(3 Hours)

[Total Marks[illegible]

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine briefly the role, functions and problems of the Urban Local Government in India.

2. Give an account of the Urban Local Governments in UK and USA.

3. Critically examine the Commissioner Model of Administration.

4. Bring out in detail the obligatory and discretionary functions of Municipal Government.

5. "The 74th Constitutional Amendment is a catalyst and harbinger of a new changes in Urban Governance." Do you agree with this statement ? Give valid reasons for your answer.

6. What are the ways and means by which resources are mobilised by Municipal Government ?

7. "Legislative, Administrative and Financial relations between the Municipal and State Governments is marked by control of the State Government" Comment.

8. Write short notes on any **two** :–
   (a) Local Government in France
   (b) Mayor-in-Council
   (c) Recruitment of Municipal Personnel.
   (d) Role of Citizens' organisations.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतातील नागरी स्थानिक प्रशासनाची भूमिका, कार्ये व समस्यांचे थोडक्यात परीक्षण करा.

२. इंग्लड व अमेरिकेतील नागरी स्थानिक शासनाची माहिती द्या.

३. प्रशासनाच्या 'आयुक्त प्रारुपाचे' चिकित्सक परीक्षण करा.

४. म्युनिसिपल शासनाच्या अनिवार्य आणि ऐच्छिक कार्यांची सविस्तर माहिती द्या.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

५. "७४ वी घटनादुरुस्ती नागरी शासनामध्ये बदल घडविण्यास कारणीभूत ठरली.". या विधानाशी तुम्ही आहात का ? तुमच्या उत्तरासाठी समर्पक कारणे द्या.

६. म्युनिसिपल (पालिका) शासनाकडून कोणत्या मार्गांनी साधनसंपत्ती उभी केली जाते ?

७. "म्युनिसिपल व राज्य शासनांमधील वैधानिक, प्रशासकीय व आर्थिक संबंधात राज्य शासनाचे वर्चस्व स्पष्ट दिसते." टिप्पणी करा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) फ्रान्समधील स्थानिक शासन
   (ब) महापौर परिषद
   (क) पालिकेतील कर्मचारी वर्गाची भरती
   (ड) नागरिकांच्या संघटनांची भूमिका.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I And Part II) Politics Group (ii) ... II
Sub-Gr. B. Public Administration paper ... Public policy.
C. International politics paper III International organisation
24 April ...

282-B-1stHf08

Con. 1895 & (a) to (d)-08. MS-7... 502

(3 Hours) [Total ...

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain Input-Output approach to public policy.
2. Evaluate the comprehensive rational model of decision making.
3. Critically analyse the role of judiciary in policy formulation.
4. "Interest groups and lobbyists play a legitimate role in policy formulation in democracy". Comment.
5. Elucidate the conditions necessary for successful implementation of public policies.
6. "Policy evaluation is nothing but the continuation of politics by other means." Comment.
7. Critically evaluate the Government of India's National Environment Policy of 2006.
8. Write notes on any **two** of the following :—
   (a) Nature of public policy
   (b) Definition of problem and public policy
   (c) Impact of transnational agencies on policy formulation.
   (d) Limitations of comparative public policy.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सार्वजनिक धोरणातील आदान-प्रदान दृष्टिकोन विशद करा.
२. निर्णय निर्मितीच्या सर्वसमावेशक विवेकनिष्ठ प्रारूपाचे परीक्षण करा.
३. धोरण निर्मितीमधील न्याय मंडळाच्या भूमिकेचे टिकात्मक परीक्षण करा.
४. ''लोकशाहीमध्ये हितसंबंधी गट आणि दबाव गट हे सार्वजनिक धोरणाच्या अमंलबजावणीमध्ये वैधानिक भूमिका बजावतात''. भाष्य करा.
५. सार्वजनिक धोरणाच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी आवश्यक अटी विशद करा.
६. ''धोरण मूल्यमापन म्हणजे दुसऱ्या मार्गाने चालवलेले राजकारणाच होय''. भाष्य करा.
७. भारत सरकारच्या राष्ट्रीय पर्यावरण धोरणाचे (२००६) टिकात्मक परीक्षण करा.
८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :—
   (अ) सार्वजनिक धोरणाचे स्वरुप
   (ब) समस्येची व्याख्या आणि सार्वजनिक धोरण
   (क) धोरण निर्मितीवरील राष्ट्रातीत संघटनांचा प्रभाव
   (ड) तौलनिक सार्वजनिक धोरणाच्या मर्यादा.

Con. 1895(a)-08. MS-7499

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write a note on evolution of international organization and its relevance.
2. Illustrate the role of the League of Nations in maintaining international peace and security.
3. Compare and contrast the factors responsible for the origins of League of Nations and the United Nations.
4. Do you think the UN General Assembly has failed to function effectively ? Give reasons to your answer.
5. Write an essay on role of World Bank.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

7. What are the key features and issues in the proposed reforms and restructuring of the Un ?

8. Write short notes on any of the following **two** :—
   (a) WHO
   (b) Arms Control and Disarmament under the UN
   (c) International Civil Service Co
   (d) European Union.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. आंतरराष्ट्रीय संघटनांची उत्क्रांती व त्याचे महत्त्व याच्यावर टीप लिहा.

२. आंतरराष्ट्रीय सुरक्षितता आणि शांतता प्रस्थापित करण्यासाठी लीग ऑफ नेशनस्चे योगदान विशद करा.

३. लीग ऑफ नेशनस् आणि संयुक्त राष्ट्रसंघ यांच्या उदयास जबाबदार असणाऱ्या घटकांचे वैधर्म्य सांगून तुलना करा.

४. संयुक्त राष्ट्रसंघामध्ये आम सभा परिणामकारक कार्य करण्यास अकार्यक्षम ठरली आहे असे तुम्हांस वाटते काय ? तुमच्या उत्तरादाखल कारणे द्या.

५. जागतिक बँकेच्या योगदानावर निबंध लिहा.

६. सार्कसाठी आशियात या प्रादेशिक आंतरराष्ट्रीय संघटनाची प्रस्तुता काय आहे याची चर्चा करा.

७. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या पुनर्रचनेसाठी आणि प्रस्तावित सुधारणासाठी महत्त्वाच्या वैशिष्ट्यांचा व मुद्यांबद्दल सांगा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :—
   (अ) जागतिक आरोग्य संघटना (WHO)
   (ब) संयुक्त राष्ट्रसंघांतर्गत शस्त्रास्त्र नियंत्रण आणि निःशस्त्रीकरण
   (क) आंतरराष्ट्रीय लोकसेवा आयोग
   (ड) युरोपियन युनियन.

Con. 1895(b)-08. **MS-7500**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the nature and scope of the study of state politics.

2. "The process of the formation of states has been an ongoing process in India." Discuss.

3. Explain the structure and functioning of the state governments and point out the differences between the state and the union government.

4. Examine the differences in the political economies of the states and explain the causes behind them.

5. Discuss the changing nature of party politics in the state in the context of the emergence of coalition politics at the centre.

6. Discuss the role of language and religion in state politics with special reference to Maharashtra.

7. How does regional imbalance in development affect the politics of states ?

8. Write notes on any **two** :—
   (a) River water disputes in India
   (b) Peasant movements in states during 1980s
   (c) Role of local politics in states
   (d) Centre-state financial relations.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. राज्यांच्या राजकारणाच्या अभ्यासाचे ...

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

३. राज्य शासन व्यवस्थेची रचना व कार्य पद्धतीचे विवेचन करा व राज्य आणि केंद्र शासन व्यवस्थेतील फरक स्पष्ट करा.

४. विविध राज्यांच्या राजकीय अर्थव्यवस्थेत असणाऱ्या फरकांचे परीक्षण करा व त्यामागील कारणे स्पष्ट करा.

५. केंद्रामधील आघाडीच्या राजकारणाच्या उदयाच्या संदर्भात राज्यांमधील बदलत्या पक्षीय राजकारणाच्या स्वरुपाची चर्चा करा.

६. महाराष्ट्राच्या विशेष संदर्भात राज्यांच्या राजकारणातील भाषा व धर्म यांच्या भूमिकेची चर्चा करा.

७. विकासाच्या प्रादेशिक असमतोलाचा राज्यांच्या राजकारणावर काय परिणाम होतो ?

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :—
   (अ) भारतातील नद्यांच्या पाण्यासंबंधी तंटे
   (ब) १९८० च्या दशकातील राज्यांमधील शेतकरी चळवळी
   (क) स्थानिक राजकारणाची राज्यातील भूमिका
   (ड) केंद्र-राज्य आर्थिक संबंध.

Con. 1895(c)-08. **MS-7501**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write an essay on resurgence of international political economy.

2. Do you think the liberalism has influenced the study of international political economy as a new approach ? Give reasons.

3. Critically analyse the nature of International Monetary Fund.

4. Discuss the significance of WTO in the context of international trading.

5. Describe transfer of technology as an instrument of foreign policy in international political economy.

6. Enumerate the aims and objectives of economic organizations and critically examine its successes and failures.

7. Discuss the factors responsible for globalization and its impact on Third World.

8. Write Short notes on any **two** of the Following :—
   (a) Natural resources and self determination
   (b) Mercantilism Theory in IPE
   (c) World economic forum
   (d) UNCTAD.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्थेच्या पुनरुत्थानावर निबंध लिहा.

२. आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्थेच्या अभ्यासामध्ये उदारमतवादाचा एक दृष्टीकोन म्हणून प्रभाव पडला आहे असे तुम्हास वाटते काय ? कारणे द्या.

३. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीच्या स्वरुपाचे टिकात्मक विश्लेषण करा.

४. आंतरराष्ट्रीय व्यापराच्या संदर्भाने जागतिक व्यापार संघटनेच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

५. आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्थेमध्ये तंत्रज्ञानाचे हस्तांतर हे परराष्ट्रीय धोरणातील एक साधन म्हणून वर्णन करा.

६. आर्थिक संघटनांचे हेतू आणि उद्दिष्ट्ये विशद करून त्यांच्या यशापयशाचे टिकात्मक परीक्षण करा.

७. जागतिकीकरणास जबाबदार असणाऱ्या घटकांची चर्चा करून तिसऱ्या जगावर त्याचा पडणारा प्रभाव सांगा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :—
   (अ) नैसर्गिक साधनसंपत्ती आणि स्वयं निर्णयाचा अधिकार
   (ब) आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्थेत वाणिज्य विषयक सिद्धांत

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(3 Hours) **[Tota... 00**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the basic issues that urbanisation policies in India have to deal with.

2. What are the major urban issues that the Ninth and Tenth Five Year Plans have addressed ?

3. Examine the causes of migration. Do you agree with the view that migration to cities like Mumbai should be banned ?

4. Write an essay on the Role of Civil Society Organisations in urban politics.

5. Examine the main causes of urban violence. Do you agree with the view that communal violence is by and large an urban problem ?

6. What are the kinds of disasters that urban India faces ? Explain the administrative structure that deals with urban management.

7. "While it is clear that participation cannot possibly 'do' all that is claimed, it is also clear that citizens participation in administration cannot be dismissed." Comment.

8. Write notes on any **two** :—
   (a) Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission
   (b) Role of State Governments in formulation of urban policies
   (c) Urban poverty
   (d) Urban policing.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतातील शहरीकरणाच्या धोरणात कोणत्या मूलभूत प्रश्नांना हाताळले पाहिजे हे स्पष्ट करा.

२. नवव्या आणि दहाव्या पंचवार्षिक योजनांनी कोणत्या प्रमुख नागरी प्रश्नांना संबोधले आहे ?

३. स्थलांतराच्या कारणांची चिकित्सा करा. मुंबईसारख्या शहरामध्ये स्थलांतरावर बंदी आणली पाहिजे हे तुम्हाला मान्य आहे का ?

४. नागरी राजकारणातील नागरी समाज संघटनांच्या कार्यभागावर निबंध लिहा.

५. शहरी हिंसाचाराच्या प्रमुख कारणांचे परीक्षण करा. सांप्रदायिक हिंसाचार हा साधारणतः शहरी प्रश्न आहे हे मत तुम्हाला मान्य आहे का ?

६. भारतातील शहरांना कोणत्या प्रकारच्या आपत्तींना सामोरे जावे लागते ? आपत्ती व्यवस्थापनासाठी कोणती प्रशासकीय संरचना आहे हे स्पष्ट करा.

७. "हे स्पष्ट आहे की सहभागामुळे दावा केलेल्या गोष्टी करता येत नाहीत पण हेही स्पष्ट आहे की नागरिकांचा सहभाग नाकारता येत नाही." भाष्य करा.

८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**)

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I And Part II) Politics Group (II) ... Sub Group (A) P Theory Comparative Pa...

VT March 08 428

Con. 1987 &(a to c)–08. **MS–7642 to ...**

(3 Hours) **[Total Marks : ...**

26 April 2008

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Trace the changes in the study of the comparative political analysis, especially in the Post-second World War Period.

2. Discuss the structural functionalist approach to comparative politics.

3. Explain the concept of constitutionalism and discuss its theory and practice.

4. Examine and discuss the concepts of political socialization and recruitment.

5. What is meant by modernization ? Discuss the theories of modernization.

6. Discuss in detail the Marxist concept of 'class', as a tool of political analysis.

7. Do revolutions necessarily bring about political change ? Explain with examples.

OR

7. Discuss how nationalism has created the contradictory forces of unification and fragmentation.

8. Write notes on any **two** :
   (a) Mussolini's Corporate State and Neocorporatism
   (b) Systems' Theory
   (c) Pluralist Theory
   (d) Political Conflict.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. विशेष करून दुसऱ्या महायुद्धानंतरच्या काळात तुलनात्मक राजकीय विश्लेषणाच्या अभ्यासात झालेल्या बदलांचा मागोवा घ्या.

२. तुलनात्मक राजकीय विश्लेषणातील 'रचनात्मक कार्यवाद' दृष्टीकोणाची चर्चा करा.

३. घटनावादाची संकल्पना स्पष्ट करून त्याचा सिद्धांत व व्यवहार यांची चर्चा करा.

४. राजकीय समाजीकरण व समावेशन (भरती) या संकल्पनांचे परीक्षण करून त्यांची चर्चा करा.

५. आधुनिकीकरण म्हणजे काय ? आधुनिकीकरणाच्या सिद्धांतांची चर्चा करा.

६. राजकीय विश्लेषणातील एक साधन म्हणून मार्क्सवादी विचारांतील 'वर्ग' या संकल्पनेचे विवेचन करा.

७. क्रांतीमुळे राजकीय परिवर्तन (बदल) घडतोच का ? उदाहरणांसह विवेचन करा.

किंवा

७. राष्ट्रवादाने एकीकरण व विघटन अशा परस्परविराधी शक्ति कशा निर्माण केल्या आहेत त्याची चर्चा करा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :
   (अ) मुसोलिनीचे 'कॉर्पोरेट राज्य' आणि नवकॉर्पोरेटवाद
   (ब) व्यवस्था सिद्धांत
   (क) अनेकसत्तावादी सिद्धांत

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Con. 1987 (a)–08. 2

(3 Hours) [Total Marks

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the historical and sociological factors influencing the administrative system.

2. Explain the prismatic society and Sala model of F. W. Riggs.

3. Compare and contrast the bureaucratic system in France and the U. K.

4. Examine the relation between the economic system and administrative system with special reference to the U. S.A.

5. Critically assess steps taken for the establishment of 'Lokpal' and 'Lokayukta' in India.

6. Write an essay on executive and judicial control over administration.

7. Review the relevance of decentralisation in the era of globalization and liberalisation.

8. Write short notes on any **two** :–
   (a) Concept of Comparative Public Administration
   (b) Merit System
   (c) Different Patterns of Local Government
   (d) Economic Systems.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. प्रशासकीय व्यवस्था प्रभावित करणाऱ्या ऐतिहासिक आणि समाजशास्त्रीय घटकांची चर्चा करा.

२. एफ. डब्ल्यू. रिग्जचे Prismatic समाज आणि Sala प्रारूप स्पष्ट करा.

३. इग्लंड आणि फ्रान्समधील नोकरशाहीची तुलना करून फरक सांगा.

४. अमेरिकेच्या संदर्भात आर्थिक व्यवस्था आणि राजकीय व्यवस्था यांच्यामधील संबंधाचे परीक्षण करा.

५. भारतामध्ये 'लोकपाल' आणि 'लोकायुक्त'ची स्थापना करणाऱ्या धोरणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

६. प्रशासनावरील प्रशासकीय आणि न्यायालयीन नियंत्रणावर निबंध लिहा.

७. जागतिकीकरण आणि उदारीकरणाच्या कालखंडात विकेंद्रीकरणाच्या संयुक्तितेचा आढावा घ्या.

८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :
   (अ) तौलनिक लोकप्रशासनाची संकल्पना
   (ब) गुणवत्ता
   (क) स्थानिक शासनाच्या विविध पद्धती

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

(3 Hours) [Total Ma…

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write an essay on different approaches to strategic studies.
2. Examine evolution of strategic thoughts in the classical age.
3. Explain the significance of nuclear weapons in the age of globalization.
4. Comment on contemporary debates on nuclear deterrence and its relevance.
5. Discuss US Nuclear strategy in the reference of indo-US Nuclear deal.
6. Critically analyse the key elements of Russian Nuclear strategy.
7. Elaborate the factors responsible for India's Pokhran II and critically analyse its implications on India's foreign policy.
8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Conventional Warfare in Nuclear age
   (b) Low intensity operations
   (c) Conflict resolution
   (d) Mao's thoughts on war.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. युद्धतंत्रविषय अभ्यासाच्या विविध दृष्टीकोनांवर निबंध लिहा.
२. अभिजात युगातील युद्धतंत्रविषयक विचारांच्या उत्क्रांतीचे परीक्षण करा.
३. जागतिकीकरणाच्या युगात अण्वस्त्र शस्त्रांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
४. अण्वस्त्र प्ररोधन आणि त्याचे महत्त्व यावरील वादविवादावर भाष्य करा.
५. भारत-अमेरिका अण्वस्त्र कराराच्या संदर्भात अमेरिकेच्या अण्वस्त्र युद्धतंत्राविषयी चर्चा करा.
६. रशियाच्या अण्वस्त्र युद्धतंत्रातील महत्त्वाच्या मूलतत्त्वांचे टीकात्मक परीक्षण करा.
७. भारताच्या पोखरण-दोनसाठी जबाबदार असणाऱ्या घटकांचे विशदीकरण करून भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणावर होणाऱ्या परिणामांचे टीकात्मक विशलेषण करा.
८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :
   (अ) अण्वस्त्र युगातील पारंपरिक युद्धपध्दती
   (ब) निम्न तीव्र प्रवर्तन
   (क) संघर्ष ठराव
   (ड) माओचे युद्धविषयक विचार.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

(3 Hours) [Total Marks :

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine in detail the concept and characteristics of a Megacity.

2. Elaborate upon the factors and objectives responsible for Planning and Development of Mumbai as a Megacity.

3. Write a detailed note of the importance of planning a Satellite City.

4. Critically evaluate the functioning of MWSSB, MPCB and CIDCO in the administration of Mumbai.

5. What are the causes and consequences of Environmental Pollution in Mumbai ?

6. "Mumbai has the dubious distinction of being the Slum-Capital of India." With reference to this statement, examine the main problems and remedial measures for Slums in Mumbai.

7. What role do the Private Sector and the NGOs play in Urban Development ? How successful have these partnerships been ? Give relevant examples.

8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Mumbai Metropolitan Region
   (b) MIDC
   (c) Issue relating to 'Safety' in Mumbai
   (d) Transportation in Mumbai.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. विशाल महानगराची संकल्पना आणि वैशिष्ठ्यांचे सविस्तर परीक्षण करा.

२. मुंबई हे विशाल महानगर म्हणून त्यांच्या नियोजन आणि विकासाला जबाबदार असणारे घटक आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

३. सॅटेलाईट शहराच्या नियोजनाच्या महत्त्वपूर्णतेबद्दल एक सविस्तर टीपण लिहा.

४. मुंबईच्या प्रशासनावरील MWSSB, MPCB आणि CIDCO यांच्या कार्याचे टीकात्मक परीक्षण करा.

५. मुंबईच्या पर्यावरणीय प्रदूषणाची कारणे आणि परिणाम कोणते आहेत ?

६. "भारताची झोपडपट्टी-राजधानी असे कुत्सित नामाभिदान मुंबईस प्राप्त झाले आहे." या विधानाच्या संदर्भात मुंबईतील झोपडपट्ट्याविषयीच्या समस्या आणि त्यावरील उपयांचे परीक्षण करा.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

March - 2008

M.A. I & II - Political [...] II - P. IV

Marxism Sub Group (A) [...]

294-B-1stHf08

Con. 1992 & (a) to (e)-08.

MS-763[...]

(3 Hours) [Total Mar[...]

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain Karl Marx's concepts of 'State' and 'Revolution'.
2. Discuss Lenin's concepts of 'Democratic Centralism' and 'Professional revolutionaries'.
3. Assess the contribution of Mao to the Marxist theory.
4. What has been Trotsky's contribution to the Marxist theory ?
5. Discuss how The Guevara and Ho Chi Minh adapted the Marxist ideas in the context of their struggle in the Third World.
6. Trace the development of the Marxist movement in India and discuss the interpretations of Marxism made by its leadership.
7. What were the reasons for the emergence of Euro Communism ? Discuss the main arguments of Euro Communism.
8. Write notes on any **two** :—
   (a) Kautsky and Bernstein
   (b) Marx's concept of 'class' and 'class struggle'
   (c) Stalinism
   (d) New Left.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. कार्ल मार्क्सच्या 'राज्य' व 'क्रांती' या संकल्पना स्पष्ट करा.

२. लेनिनच्या 'लोकशाही केंद्रवाद' व 'व्यावसायिक क्रांतिकारक' या संकल्पनांची चर्चा करा.

३. माओच्या मार्क्सवादी सिद्धांताला असलेल्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

४. मार्क्सवादी सिद्धांताला ट्रॉट्स्कीचे काय योगदान आहे ?

५. चे गेव्हारा व हो चि मिन्ह यांनी तिसऱ्या जगातील त्यांच्या संघर्षात मार्क्सवादी संकल्पनांचे कसे रूपांतरण केले, त्याची चर्चा करा.

६. भारतातील मार्क्सवादी चळवळीच्या विकासाचा आढावा घ्या व तिच्या नेतृत्वाने मार्क्सवादाचा कसा अन्वय लावला त्याची चर्चा करा.

७. युरोकम्युनिझमच्या उदयाची कारणे कोणती होती ? युरो कम्युनिझमच्या प्रमुख युक्तिवादांची चर्चा करा.

८. कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :—
   (अ) काउट्स्की व बर्नस्टीन
   (ब) मार्क्सची 'वर्ग' व 'वर्ग संघर्ष'
   (क) स्टॅलिनवाद

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(3 Hours) [T : 100

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Assess the impact of the British rule on the Civil Service in India.

2. Evaluate the disinvestment policy of the Government of India. What role can the public sector pla in India ?

3. Do you agree with the belief that e-governance will promote good governance ? Substantiate your answer with suitable examples.

4. Examine the effectiveness of the training scheme provided to —
   (a) Civil service probationers and
   (b) Senior civil servants.

5. Critically evaluate the attempts made by the government of India to downsize the bureaucracy.

6. Write an essay on social welfare administration with special reference to scheduled castes and scheduled tribes.

7. "Right to information in India has sought to expand democratic space." Comment.

8. Write Notes on any **two** :—
   (i) Union Public Service Commission
   (ii) Right to Strike
   (iii) Police and Human Rights
   (iv) Lok Pal.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) (एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. ब्रिटीश राजवटीचा भारताच्या नोकरशाहीवर झालेल्या परिणामाचे विश्लेषण करा.

२. भारत सरकारच्या विनिवेशाच्या धोरणाचे मूल्यमापन करा. सार्वजनिक क्षेत्र भारतात काय भूमिका बजावू शकते ?

३. ई-प्रशासन हे चांगल्या प्रशासनाचे प्रवर्तन करू शकेल या समजुतीशी तुम्ही सहमत आहात का ? योग्य उदाहरणे देऊन तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

४. पुढील वर्गांसाठीच्या प्रशिक्षण योजनांच्या प्रभावीपणाचे परीक्षण करा :—
   (अ) नागरी सेवा प्रशिक्षणार्थी
   (ब) वरिष्ठ नोकरशहा.

५. भारत सरकारने नोकरशाहीचा आकार कमी करण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.

६. अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातींच्या विशेष संदर्भात समाजकल्याण प्रशासनावर निबंध लिहा.

७. "माहितीच्या अधिकाराने भारतात लोकशाहीचा अवकाश वाढविण्याचा प्रयत्न केला आहे." टिप्पणी करा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :—

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

(3 Hours) [Total 00

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. What are the geographical considerations of India's Foreign Policy ? Explain with reference to Himalayan frontiers and the Indian Ocean.

2. Do you think Non-alignment Movement (NAM) has still its relevance in India's Foreign Policy ? Give reasons.

3. Write an essay on India and Neighbours.

4. Comment on Sino-Indian relations with reference to recent developments in Tibet.

5. Do you justify the communists stand on Indo-US nuclear deal ? Give reasons.

6. Explain the significance of India's Look East Policy in India's foreign policy.

7. Critically analyse India's relations with European Union.

8. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) South Asian Association for Regional Co-operation (SAARC)
   (b) India's relations with Latin American countries.
   (c) Bay of Bengal Initiative for Economic Co-operation
   (d) Insurgencies in north-east India.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणांतील भौगोलिक घटक सांगा. हिमालयन सरहद्द आणि हिंदी महासागर यांच्या संदर्भात ते स्पष्ट करा.

२. भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणामध्ये आजही अलिप्ततावादी चळवळीचे महत्त्व आहे असे तुम्हास वाटते काय ? कारणे सांगा.

३. भारत आणि शेजारील राष्ट्रे यांच्यावर निबंध लिहा.

४. तिबेटमधील सद्य स्थितीच्या संदर्भाने भारत-चीन संबंधावर भाष्य करा.

५. भारत-अमेरिका आण्विक कराराबाबत साम्यवाद्यांच्या भूमिकेचे तुम्ही समर्थन करता काय ? कारणे द्या.

६. भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणामध्ये भारताच्या 'लूक ईस्ट' धोरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

७. भारताचे युरोपियन युनियन बरोबर संबंधांचे टीकात्मक विश्लेषण करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :—
   (अ) सार्क
   (ब) भारताचे लॅटिन अमेरिकन देशाबरोबरचे संबंध

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Con. 1992(c)-08. **MS-7633**

StudentBounty.com

(3 Hours) [T : 100

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the nature of the traditional society and the patterns of authority in South-East Asian coun

2. Examine the nature of modernization in South-East Asian coutries. How has the Western influence affected it ?

3. Trace the development of nationalism in Philippines.

4. Discuss the development of constitutionalism in Thailand.

5. Examine the role of military in the politics of South-East Asian countires.

6. Assess the impact of religion in South-East Asian countries' politics.

7. Examine the development of regionalism in South-East Asia with reference to ASEAN.

8. Write notes on any **two** :—
   (a) Vietnam War
   (b) Role of students in South-East Asian politics
   (c) Mahathir Mohammad as a successful leader
   (d) Party system in South-East Asian countries.

Con. 1992(d)-08. **MS-7634**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the role of globalisation in maintaining the world order.

2. Explain the nature of international society in contemporary world order.

3. Elaborate the aims and objectives of regional alliances with reference to European Union.

4. Write an essay on international regimes in the context of World Trade Organisation (WTO)

5. Give an account of major initiatives taken by multi-national and trans-national actors to establish economic world order.

6. Critically evaluate the concept of International Political Economy.

7. What are the policies adopted by the United Nations to protect the human rights ? Do you justify ?

8. Write Short notes on any **two** of the following :—
   (a) Concept of World Order
   (b) Gender Issues
   (c) Humanitarian Intervention
   (d) United Nations Environment Programme (UNEP)

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) (ए[illegible]०

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. जागतिक व्यवस्था सुस्थितीत ठेवण्यासाठी जागतिकीकरणाच्या भूमिकेचे वर्णन करा.

२. समकालीन जागतिक व्यवस्थेमधील आंतरराष्ट्रीय समाजाचे स्वरुप स्पष्ट करा.

३. युरोपियन युनियनच्या अनुषंगाने प्रादेशिक एकजूटीच्या ध्येयांची व उद्दिष्टांची चर्चा करा.

४. जागतिक व्यापार संघटनेच्या संदर्भाने आंतरराष्ट्रीय राजवटीवर निबंध लिहा.

५. आर्थिक पातळीवर जागतिक सुव्यवस्था प्रस्थापित करण्यासाठी मल्टीनॅशनल आणि ट्रान्सनॅशनल अभिकर्त्यांनी हाती घेतलेल्या प्रमुख उपक्रमांचा आढावा घ्या.

६. 'आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्था' या संकल्पनेचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

७. मानवी हक्क संरक्षणासाठी संयुक्त राष्ट्रसंघाने कोणकोणती धोरणे स्वीकारली आहेत ? त्यांचे तुम्ही समर्थन करता काय ?

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टीपा लिहा :—
(अ) जागतिक सुव्यवस्था संकल्पना
(ब) लिंगभेदाचा प्रश्न
(क) मानवतावादी हस्तक्षेप
(ड) संयुक्त राष्ट्रसंघाचा पर्यावरणवादी कार्यक्रम.

Con. 1992(e)-08. **MS-7635**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. What do you understand by Urbanisation ? Examine in detail the different perspectives on Urbanisation.

2. Write a note on the different periods of Urbanisation.

3. "Globalisation is a multidimensional process". Do you agree with this statement ? Give reasons for your answer with specific reference to the impact of Globalisation on Cities.

4. Critically evaluate the role and relevance of Transnational Organisations in Urban Poverty alleviation.

5. Examine in detail the causes and consequences of Urban Social Movement.

6. Evaluate the typical characteristics of Third World Urbanization.

7. (a) What according to you are the most specific and unique problems of Indian Urbanisation ?
(b) Analyse the available alternatives to combat the problems of India's Urbanisation.

8. Write short notes on any **two** of the following :—
(a) Rural-Urban Migration
(b) Subsistence Urbanisation
(c) Civil Rights Movement in America

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) (एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. 'शहरीकरण' याचा अर्थ काय ? शहरीकरणाविषयीच्या विविध दृष्टिकोणांचे सविस्तर परीक्षण करा.

२. शहरीकरणाच्या विविध कालखंडांवर टीप लिहा.

३. "जागतिकीकरण ही बहुपरिमाणात्मक प्रक्रिया आहे." या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का ? तुमच्या उत्तरात जागतिकीकरणाच्या शहरांवरील परिणामांच्या विशेष संदर्भात कारणे द्या.

४. शहरी दारिद्र्य निवारणातील राष्ट्रातील संघटनांची भूमिका व यथार्थता यांचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.

५. शहरी सामाजिक चळवळींची कारणे व परिणाम यांचे तपशीलवार परीक्षण करा.

६. तिसऱ्या जगातील शहरीकरणाच्या विशेष वैशिष्ट्यांचे मूल्यमापन करा.

७. (अ) तुमच्या मते भारतातील शहरीकरणाच्या विशिष्ट व अद्वितीय समस्या कोणत्या ?
(ब) भारताच्या शहरीकरणाच्या समस्यांशी लढण्याच्या उपलब्ध पर्यायांचे विश्लेषण करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा :—
(अ) ग्रामीण–शहरी स्थलांतर
(ब) निर्वाह शहरीकरण
(क) अमेरीकेतील नागरी हक्क चळवळ
(ड) उत्तर आफ्रिकेतील नागरीकरण.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I & II) Politics Group (i)
Paper - I - Political Theory

Part

VT March 08 409

Con. 1989–08.

M

(3 Hours)

[Total Marks

3 May 20

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the Neo Marxist theory of the state.
2. Differentiate between power and authority . Explain different types of authority.
3. Evaluate natural rights theory.
4. Write an essay on the changing nature of nationalism.
5. Assess the main features of classical liberalism.
6. Explain the main theoretical debates in globalisation.
7. Examine the recent debates in feminist theory.
8. Write short notes on any **two** :
   (a) Illiberal democracy
   (b) Critique of Scientific Method
   (c) Normative approach
   (d) Theories of participation.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. राज्यविषयीच्या नवमार्क्सवादी सिद्धांताचे परीक्षण करा.
२. सत्ता आणि अधिसत्ता यामधील फरक स्पष्ट करा. अधिसत्तेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
३. नैसर्गिक हक्काच्या सिद्धांताचे मूल्यांकन करा.
४. राष्ट्रवादाच्या बदलत्या स्वरूपावर निबंध लिहा.
५. अभिजात उदारमतवादाच्या प्रमुख वैशिष्ठ्यांचे परीक्षण करा.
६. जागतिकीकरणाच्या संदर्भातील प्रमुख सैद्धांतिक वादांचे स्पष्टीकरण करा.
७. स्त्रीवादी सिद्धांताच्या सद्यकालीन वादांचे परीक्षण करा.
८. टिपा लिहा : (कोणत्याही **दोन**)
   (अ) प्रतिउदारमतवादी लोकशाही
   (ब) शास्त्रीय पद्धतीची समीक्षा
   (क) मूल्यात्मक दृष्टीकोन
   (ड) सहभागाचे सिद्धांत.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II) Politics Group (1) Selected Issues and themes in Indian Politics

Con. 1988–08. 639

(3 Hours) [Total Ma...

30 Apr

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the importance of the Fundamental Rights and Directive Principles of State Policy in Indian Constitution, and state how they constitute the core of the philosophy of the constitution ?

2. Discuss in detail the structure and functioning of the Parliamentary system of government in India.

3. "The distribution of powers between the centre and the states is such that it has led to a quasi-federation." Elaborate and discuss.

4. Trace the development of India's party system from one-party dominance to coalition politics.

5. Discuss the impact of caste and religion on the nation-building process.

6. Examine the nature of India's economic development in the last 60 years; and discuss its impact on the political process.

7. Write an essay on 'Terrorism and India's Security Concerns'.

8. Write notes any **two** :
   (a) Fundamental Duties in Indian Constitution
   (b) Regional Parties
   (c) Ethnicity and Secessionist Movements
   (d) The Major Problems Facing Indian State According to You.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत हक्क व राज्यांच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे यांचे महत्त्व विशद करून ती घटनेच्या तत्त्वज्ञानाचा गाभा कशी आहेत ते सांगा.

२. भारतातील संसदीय शासनपद्धतीची रचना व कार्यपद्धती यांची सविस्तर चर्चा करा.

३. ''केंद्र व राज्ये यांच्यातील सत्ता वाटप असे झाले आहे की त्यामुळे अर्ध-संघराज्य निर्माण झाले आहे.'' ह्या विधानाचे स्पष्टीकरण देऊन त्याची चर्चा करा.

४. भारतीय पक्षपद्धतीच्या 'एक पक्ष प्रभुत्वां'पासून 'आघाडी'च्या राजकारणापर्यंत झालेल्या वाटचालीचा आढावा घ्या.

५. जात व धर्म या घटकांच्या राष्ट्रबांधणीच्या प्रक्रियेवर होणाऱ्या प्रभावाची चर्चा करा.

६. गेल्या ६० वर्षांतील भारताच्या आर्थिक विकासाचे परीक्षण करून त्याचा राजकीय प्रक्रियेवर काय परिणाम झाला आहे त्याची चर्चा करा.

७. 'दहशतवाद व भारताची संरक्षण विषयक अवधाने' या विषयावर निबंध लिहा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :
   (अ) भारताच्या राज्यघटनेतील 'मूलभूत कर्तव्ये'
   (ब) प्रादेशिक पक्ष
   (क) वांशिकता व फुटीरतावादी चळवळी

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I and Part II) Politics Group (1) Paper-III - International Politics

ws April 08 131

Con. 1559–08.

Part II

MS

(3 Hours)

[Total Marks

22nd April

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the significance of the end of the Cold War and review the features of the new World Order.

2. Compare and contrast the role and functions of the IMF and the World Bank.

3. Bring out the difference between classical realism and classical liberalism.

4. "The NAM has been irrelevant to the Post–Cold War World." Do you agree ? Elaborate with reasons.

5. What is international law ? In what way does it promote peace and co-operation ?

6. Explain the concept of regionalism and examine the role of regional international organizations.

7. Make a critical review of the idea of nuclear non-proliferation with reference to India's views on the NPT.

8. Bring out the increasing significance of environmental issues in international politics.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. शीतयुद्धाच्या अंताचे महत्त्व स्पष्ट करून नवीन जागतिक व्यवस्थेच्या वैशिष्ट्यांचा आढावा घ्या.

२. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी आणि जागतिक बँक यांची भूमिका आणि कार्ये यांची तुलना करून दोहोंतील फरक स्पष्ट करा.

३. अभिजात वास्तववाद आणि अभिजात उदारमतवाद यांतील फरक स्पष्ट करा.

४. ''शीतयुद्धोत्तर जगामध्ये गटनिरपेक्षतेची चळवळ गैरलागू झाली आहे.'' तुम्ही सहमत आहात काय ? कारणांसहित स्पष्ट करा.

५. आंतरराष्ट्रीय कायदा म्हणजे काय ? त्यामुळे शांतता आणि सहकार्यास चालना कशी मिळते ?

६. क्षेत्रीयतेची संकल्पना स्पष्ट करून क्षेत्रीय आंतरराष्ट्रीय संघटनांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

७. भारताच्या अण्वस्त्रप्रसारबंदी करारावरील भूमिकेच्या संदर्भात अण्वस्त्र प्रसारबंदी या कल्पनेचे टीकात्मक परीक्षण करा.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I AND Part II) Politics Groups (I) Paper ... Public Administration
Par...

ws April 08 132

Con. 1556–08.

M...

(3 Hours)

[Total Marks...

21 April 200...

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the main features of New Public Management.

2. Critically evaluate Public Choice Theory with special reference to bureaucracy.

3. Explain World Bank's approach to Governance.

4. "Delegated Legislation is a necessary evil". Comment.

5. What is accountability ? Evaluate the role of judiciary in ensuring administrative accountability.

6. Critically evaluate the role of public sector in the context of Liberalisation and Privatisation.

7. Write an essay on the impact of information technology on administration.

8. Write notes on any **two** :–
   (a) Humanistic approach to Public Administration
   (b) Deficit Budget
   (c) Pay Structure for higher civil servants.
   (d) Citizen's role in administration

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. नवलोकव्यवस्थापनाच्या (NPM) मुख्य वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

२. नोकरशाहीच्या 'विशेष संदर्भात' लोक निवड सिद्धान्ताचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.

३. शासन व्यवहाराविषयीचा जागतिक बँकेचा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.

४. ''प्रदत्त विधिविधान ही एक आवश्यक आपत्ती आहे'' टिप्पणी करा.

५. 'उत्तरदायित्व' म्हणजे काय ? प्रशासकीय उत्तरदायित्व निश्चित करण्यामध्ये न्यायमंडळाच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

६. उदारीकरण व खाजगीकरण यांच्या संदर्भात सार्वजनिक क्षेत्राच्या भूमिकेचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.

७. माहिती तंत्रज्ञानाच्या प्रशासनावरील परिणामावर निबंध लिहा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) लोकप्रशासनाचा मानवतावादी दृष्टिकोण
   (ब) तुटीचे अंदाजपत्रक
   (क) वरिष्ठ नोकरशाहीसाठी वेतन रचना

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers